

Η συμβολή της πρώιμης αναγνώρισης των δυσκολιών φωνημικής διάκρισης και φωνολογικής επίγνωσης στην αντιμετώπιση της ΔΕΠ-Υ

Παπαηλιού Χριστίνα, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Μανιαδάκη Κατερίνα, ΤΕΙ Αθήνας

Κάκουρου Νίκη, ΤΕΕ Ειδικής Αγωγής Ιλίου

Έχει διαπιστωθεί ότι η φωνολογική επίγνωση αναπτύσσεται κατά την προσχολική ηλικία και βασίζεται στην ικανότητα διάκρισης φωνημάτων, η οποία παρατηρείται ήδη από τη γέννηση. Με τη σειρά τους και οι δύο αυτές ικανότητες συνιστούν προϋπόθεση για την ανάπτυξη της αναγνωστικής ικανότητας. Τα ελλείμματα στην αναγνωστική ικανότητα αποτελούν ένα από τα πιο συχνά συνοδά συμπτώματα της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ). Ωστόσο, οι έρευνες για την ικανότητα φωνημικής διάκρισης και φωνολογικής επίγνωσης σε παιδιά με ΔΕΠ-Υ είναι περιορισμένες και αφορούν κυρίως παιδιά σχολικής ηλικίας. Με βάση τα παραπάνω, η παρούσα μελέτη έχει ως στόχο να διερευνήσει τη σχέση μεταξύ ΔΕΠ-Υ, φωνημικής διάκρισης και φωνολογικής επίγνωσης. Συμμετείχαν 20 νήπια (16 αγόρια και 4 κορίτσια, μέση ηλικία 5.2 έτη) με κλινική διάγνωση ΔΕΠ-Υ και 20 τυπικά αναπτυσσόμενα νήπια (16 αγόρια και 4 κορίτσια, μέση ηλικία 4.8 έτη). Τα παιδιά συμμετείχαν σε δύο δοκιμασίες: (α) *φωνημική διάκριση*: επανάληψη λέξεων, οι οποίες διαβαθμίζονται ως προς τον αριθμό των συλλαβών και τη δυσκολία των συμφώνων και των συμπλεγμάτων, και (β) *φωνολογική επίγνωση*: επισήμανση ομοιότητας στη συλλαβή, επισήμανση ομοιοκαταληξίας, εντοπισμός της ομοιότητας – διαφοράς στη συλλαβή, κατάτμηση και σύνθεση συλλαβών. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ σημείωσαν στατιστικά σημαντικά χαμηλότερες επιδόσεις τόσο στη δοκιμασία φωνημικής διάκρισης όσο και στο σύνολο των δοκιμασιών φωνολογικής επίγνωσης. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι στη δοκιμασία φωνημικής διάκρισης οι επιδόσεις των παιδιών με ΔΕΠ-Υ είναι χαμηλότερες όσο περισσότερες συλλαβές περιέχει η λέξη και όσο πιο περίπλοκα συμπλέγματα περιλαμβάνει. Τα ευρήματα αυτά συμφωνούν με τα ευρήματα προηγούμενων ερευνών και καταδεικνύουν ότι πυρηνικά συμπτώματα της ΔΕΠ-Υ, όπως η διάσπαση προσοχής προκαλούν ελλείμματα στην ικανότητα ακουστικής διάκρισης και κατά συνέπεια στη φωνολογική επίγνωση. Η συζήτηση επικεντρώνεται σε μία μέθοδο αντιμετώπισης της ΔΕΠ-Υ κατά τη νηπιακή ηλικία, η οποία στοχεύει πρωτίστως στον περιορισμό των πυρηνικών συμπτωμάτων με απώτερο στόχο την πρόληψη μίας από τις πιο συνηθισμένες συνέπειες της ΔΕΠ-Υ στη σχολική ηλικία, τις Μαθησιακές Δυσκολίες.

Λέξεις κλειδιά: Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ), φωνημική διάκριση, φωνολογική επίγνωση